

ସୁରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପୋଦାର

ବନାମ

ଧନୀ ରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଡିସେମ୍ବର 6, 2001

[କେ.ଟି. ଅମାସ ଏବଂ ଏସ.ଏନ. ପୁକାନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିସ୍ତମ୍ଭ]

ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1985/ ଅଦାଲତ ଅବମାନନା ଅଧିନିୟମ, 1971:

ଧାରା 17/ଧାରା 12 ଏବଂ 13- କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ - ଅବମାନନା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରର ପ୍ରୟୋଗ- ଏକ ବରିଷ୍ଠତା ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ 3.11.1999 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛି- ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କୌଣସି ସମୟ ସୀମା ଛିଡ଼ା କରିନାହିଁ - ବିଭାଗ ଆଇନଗତ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ରିଟ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଲୋଡ଼ିଛି - 24.10.2000 ରେ ରିଟ ଆବେଦନରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ନୋଟିସ- ଏହି ସମୟରେ ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ନୋଟିସ ଜାରି ହୋଇଛି- 27.10.2000 ରେ ଆଦେଶ ପାଳନ ହୋଇଛି ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଛି- କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଛି- ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିବାରୁ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅଦାଲତ ଅବମାନନା ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା- କୁହାଗଲା, ଅବମାନନା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରକୁ ଆକର୍ଷିତ ଭାବରେ ନୁହେଁ ବରଂ କେବଳ କମ୍ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯୋଗ୍ୟ ମାମଲାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ- ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ଯେ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଅଯଥା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକାଚର ଅନୁଭବ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ - ଯଦି ନ୍ୟାୟାଳୟ କୁହାଯାଏ ଯେ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପାଳନ କରାଯାଇଛି, ଅବମାନନା ନୋଟିସ ପାଇବା ପରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଅବମାନନା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ନ୍ୟାୟିକ ଅନୁଗ୍ରହ ଏବଂ ମହାନତା ଦେଖାଇବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ- ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଦାର ହେବା ଉଚିତ ଯଦି ଜଣେ ଅବମାନନାକାରୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବା- ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ- ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅବମାନନା ମାମଲାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଅଧିକା ରଜନୀ ପାରେଖ କଳା, କେ.ଟି. ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ବି.ସି.ଜେ. ସାଇନ୍ସ କଲେଜ, ଖମ୍ବାଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ମହେନ୍ଦ୍ର ଅମ୍ବାଲାଲ ଶାହା, [1986] 2 SCC 560, ପ୍ରଭେଦନୀୟ ।

ଏଲ. ଚନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1997] 3 SCC 261, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 535 /2001

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ତା 6.11.2000 ରିଜର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଯାହା ସି.ପି. ସଂଖ୍ୟା 318/2000, ଓଏ ସଂଖ୍ୟା 195 /1996 ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମୁକୁଲ ରୋହତାଗୀ, ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ, ଆର.କେ. ମାହେଶ୍ୱରୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ଶାଲି ଭାସିନ, ରିଷି ମାହେଶ୍ୱରୀ ଏବଂ ରାହୁଲ ଗୁପ୍ତା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

ଏହା ଏକ ଉଦାହରଣ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅବମାନନା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବାର କ୍ଷମତା ଥିବା ଏକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିପରି ଏପରି କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ଅତ୍ୟଧିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାରମ୍ବାର ସତର୍କ କରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ କେବେ ଏବଂ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଦାଲତର ଅବମାନନା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ । ଏପରି କ୍ଷମତା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଅଯଥା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକାତର ଅନୁଭବ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯଦି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପାଳନ କରାଯାଇଛି, ଯଦିଓ ଅବମାନନା ନୋଟିସ ପାଇବା ପରେ, ତେବେ ଆମେ ଅଦାଲତଗୁଡ଼ିକୁ ଅବମାନନା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟିକ ଅନୁଗ୍ରହ ଏବଂ ମହାନତା ଦେଖାଇବାକୁ ଆଶା କରୁଛୁ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ପ୍ରମୁଖ ଖଣ୍ଡପୀଠ, ଦିଲ୍ଲୀ ସରକାରଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1985 ର ଧାରା 17 ସହିତ ପଠିତ ଅଦାଲତ ଅବମାନନା ଅଧିନିୟମ, 1971 ର ଧାରା 12 ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କୁ 2000 ଟଙ୍କା ଜରିମାନା ଦଣ୍ଡିତ କରିଛନ୍ତି । ଖଣ୍ଡପୀଠ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଅବମାନନା ପାଇଁ ଦୋଷୀ, କାରଣ ସେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ନାହାଁନ୍ତି ବରଂ ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଛି ।

ବିଳମ୍ବରେ ପାଳନ କରାଯାଇଥିବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ 3 ନଭେମ୍ବର, 1999 ରେ ପାରିତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଅଂଶ ଏହିପରି ଲେଖାଯାଇଛି:

"ଉପରୋକ୍ତ କାରଣ ପାଇଁ, ବର୍ତ୍ତମାନର ଓଏ ସଫଳ ହେଉଛି । 21 ନଭେମ୍ବର, 1995 ରେ ପ୍ରତିବାଦୀ 1 ରୁ 3 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ବରିଷ୍ଠତା ତାଲିକାକୁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାନ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ 4 ଏବଂ 5 କୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତୁଳନାରେ ବରିଷ୍ଠ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ତାହାକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରତିବାଦୀ 1 ରୁ 3 ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ରାୟରେ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏକ ନୂତନ ବରିଷ୍ଠତା ତାଲିକା ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦୀ 4 ଏବଂ 5 କ ଅପେକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ବରିଷ୍ଠତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏବଂ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।"

ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଅଂଶରୁ ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉଛି ତାହା ଏହିକି ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଉକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କରିବାକୁ ଏକ ସମୟସୀମା ସ୍ଥିର କରିନଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ 24 ଅଗଷ୍ଟ, 2000 ରେ ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଉତ୍ତର ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 226 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶକୁ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଦୁଇ ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ ରିଟ ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ 24 ଅକ୍ଟୋବର, 2000 ରେ ବିପରୀତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ନୋଟିସ ଜାରି କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ରିଟ

ଆବେଦନ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଆବେଦନକାରୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ 27 ଅକ୍ଟୋବର, 2000 ରେ ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ 27 ଅକ୍ଟୋବର, 2000 ରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶ ପାଳନ କରିଛନ୍ତି ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉଚ୍ଚ ଆଦେଶକୁ ଆପଣି କରିଥିଲେ ବୋଲି କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶ ପାଇବା ପରଠାରୁ, ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରୁତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି । ବିଭାଗ ଏବଂ ସଚିବ (ଆଇନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟିକ) ମଧ୍ୟରେ ପରାମର୍ଶ ଜାରି ରହିଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରଙ୍କ ଓକିଲଙ୍କୁ ଚିଠି ପଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶେଷରେ ବିଭାଗ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମସ୍ତ କଥା ଆବେଦନକାରୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି । ସମସ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ କୁହାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ରିଟ ଆବେଦନ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ, ସେମାନେ ଅବମାନନା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଏତାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିଲେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ 2000 ଟଙ୍କା ଜରିମାନା ଦଣ୍ଡ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଆମେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବା ଯେ ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ହାଜର ହେବାକୁ ଡକାଯାଇଥିଲା, ସେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ତା 3 ନଭେମ୍ବର, 1999 ରିଖର ଆଦେଶକୁ ଆପଣି କରିବା ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଦେଖାଇବା ପରେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କେବଳ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ: -

" ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଯାଞ୍ଚର ବିଷୟାଧୀନ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଅନୁପାଳନ ପାଇଁ ପାରିତ କରାଯାଏ, ଏବଂ ଅବହେଳା କରି ଧୂଳି ଜମିବାକୁ ଗୋଟେ ଆଡ଼େ ଫୋପାଡ଼ି ଦିଆଯାଇନପାରେ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତପ୍ତରତା ସହିତ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆଦେଶ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାନ୍ତୁ, ଯଦି ଆପଣ ଏପରି କରିବାକୁ ତୁରନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ଏବଂ ଅତି କମରେ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦାଖଲ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଯଦି ଜଣେ ସେଥିରେ ସଫଳ ନ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅନୁପାଳନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଅତି କମରେ ଛଅ ମାସ ଭିତରେ ତାହା ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଯେ କୌଣସି ବିଳମ୍ବକୁ ଇଚ୍ଛାକୃତ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ରୂପେ ବିବେଚନା କରାଯିବ । ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ ତେବେ ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କର ଅଦାଲତ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରିବ ଏବଂ ଯଦି ଏପରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ହୁଏ ତେବେ ଏହା ଏକ ବହୁତ ବଡ଼ ସାର୍ବଜନୀନ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ହେବ ।"

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଅଧିକ୍ଷା ରଜନୀ ପାରେଖ କଳା, କେ.ବି. ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ବି.ସି.ଜେ. ବିଜ୍ଞାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଖମ୍ବାଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ମହେନ୍ଦ୍ର ଅମ୍ବାଲଲ ଶାହ, [1986] 2 ଏସସିସି 560 ରେ ଉଦ୍ଧୃତ କରିଛନ୍ତି: -

"ଯଦି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଳମ୍ବରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅବମାନନାକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ଗ୍ରହଣ କରେ, ତେବେ ଏହା ମକଦ୍ଦମାବାଜ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶକୁ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବ"।

ଯେଉଁ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଉକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ତାହାକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ଏକ ଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ।

1971 ର ଅଦାଲତ ଅବମାନନା ଆଇନର ଧାରା 12 ଏକ ସତର୍କତା ସୂଚାଇ ଦେଇଛି ଯେ ଅବମାନନା କ୍ଷମତା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ, ଯଦି ଅବମାନନାକାରୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର ସବୁଠାରୁ ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିବାରେ ଉଦାର ହେବା ଉଚିତ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀଙ୍କୁ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା ପ୍ରକୃତ ନୁହେଁ ବୋଲି ଜଣାପଡିଥିଲା । ଆମେ ମର୍ମାହତ ହେଇଛୁ, ଯଦିଓ ଦୁଃଖରେ ମିଶ୍ରମାଣ ନୁହେଁ, ତଥାପି ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀର ଆଦେଶକୁ ଆପଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏବଂ ଏହା କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସମୟ ସୂଚୀ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିଲେ, ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ବିନା ଅନୁତାପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଦର୍ଶାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିଛନ୍ତି ।

ଅଦାଲତ ଅବମାନନା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ପ୍ରଚଳିତ ଯେ କୌଣସି ଆଇନରେ ଯେ କୌଣସି ବିଷୟ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, କୌଣସି ଅଦାଲତ କୌଣସି ଦଣ୍ଡାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ନାହିଁ "ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ସବୁଠାରୁ ନ ହୁଏ ଯେ ଅବମାନନା ଏପରି ପ୍ରକୃତିର ଯେ ଏହା *ନ୍ୟାୟର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁଛି, କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଅଟେ*" । (ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି) ।

ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀ ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିନାଆଁ ତେବେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଯଦି ଆଣିଲେ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀର ଆଦେଶକୁ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆପଣ କରାଯାଉଛି, (ଯେଉଁ ଧାରାକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସାତ ଜଣ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବିଶିଷ୍ଟ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ଵାରା ଏଲ. ଚନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1997] 3 ଏସସିସି 261 ରେ ନ୍ୟାୟିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତ) ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ପକ୍ଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ମନ୍ଦର ହେବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 226 ଅଧୀନରେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠକୁ ଯାଚନା କରିଥିଲେ ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ସ୍ଥଗିତାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା । କେବଳ ସ୍ଥଗିତାଦେଶ ପ୍ରଦାନ ନ କରିବା ଅବମାନନା ଅଭିଯୋଗରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ କାରଣ ଆଦେଶ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ସ୍ଥଗିତାଦେଶ ନ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଯଦି ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀ ଏପରି କରିଥାନ୍ତେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ସମୟସୀମା ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ ହେବା ପରେ ବିଚାର କରିଥାନ୍ତେ ଯେ ଏହି ଘଟଣାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ କି ନାହିଁ, ତେବେ ଆମେ ସାଧୁବାଦ ଦେଇଥା'ନ୍ତୁ ।

ଆମେ ଏହି ମାମଲାରେ ଏତେ କିଛି କହିବାକୁ ବାଛିଛୁ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ବାଉଁଶ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଯେ ଅବମାନନା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରକୁ ହାଲୁକା ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ବରଂ ସଂଯମତା ସହ ଏବଂ କେବଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯୋଗ୍ୟ ମାମଲାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଚିତ । "ଏକ ବିଶାଳ କ୍ଷମତାଧିକାରୀ ହେବା ଭଲ, କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ସର୍ବଦା ବ୍ୟବହାର କରିବା ଭଲ ନୁହେଁ" ଏହି ପ୍ରବାଦଟି ମନରେ ରଖିବା ଉଚିତ ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆମେ ନ୍ୟାୟାଧିକାରୀର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ଖାରଜ କରୁଛୁ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅବମାନନା ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ମାମଲାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରୁଛୁ । ଯଦି କୌଣସି ଜରିମାନା ଦିଆଯାଇଛି, ତେବେ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯିବ ।

ଆର.ପି.

ଆବେଦନଟି ଫଏସଲା ହୋଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଦ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା : ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟା ମୁଖାର୍ଜୀ,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ